

JAC. P. THIJSSSE
COLLEGE

Pestprotocol

2018-2019

Pestprotocol JPT 2018-2019

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen en docenten slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten omstanders niet altijd hoe ze ermee om kunnen gaan. Het Jac. P. Thijsse College neemt daarom pesten heel serieus en heeft dit pestprotocol opgesteld.

Uitgangspunten

Een dergelijk protocol kan alleen functioneren als aan bepaalde voorwaarden is voldaan:

1. Het Jac. P. Thijsse College is actief in het scheppen van een veilig, pedagogisch klimaat waarbinnen pesten als onacceptabel gedrag wordt ervaren.
2. Pesten wordt als een probleem gezien door alle direct betrokken partijen: docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen.
3. De docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen hebben een signalerende rol. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen bij de betreffende mentor zodat er actie ondernomen kan worden.

Vijfsporenaanpak

Het Jac. P. Thijsse College hanteert de vijfsporenaanpak. Dat houdt het volgende in:

De algemene verantwoordelijkheid van de school

Het Jac. P. Thijsse College heeft een antipestcoördinator aangesteld. Deze antipestcoördinator zorgt ervoor dat alle medewerkers van het Jac. P. Thijsse College geïnformeerd zijn over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten. Dit pestprotocol draagt bij aan een beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen onze school zo optimaal gewaarborgd kan worden. Medewerkers van het Jac. P. Thijsse College vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen.
- Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is.
- Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen en eventuele hulp wordt aangeboden.

Acties gericht op de pester

- Het confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor de gepeste.
- De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.
- Wijzen op het eventuele gebrek aan empathisch vermogen dat zichtbaar wordt in het gedrag en eventuele hulp aanbieden.

Het betrekken van de omstanders bij het pesten

De mentor bespreekt met de klas c.q. omstanders het pesten en benoemt de rol van alle leerlingen. Hierbij worden de afspraken conform De DEAL meegenomen. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie.

Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten, kunnen dit bij de mentor van hun kind aangeven.
- Het Jac. P. Thijsse College werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.
- Het Jac. P. Thijsse College geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind.
- Het Jac. P. Thijsse College verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

Acties/ stappenplan bij pestmelding

1. Medewerkers die pestgedrag signaleren, melden dit bij de desbetreffende mentor.
2. De mentor volgt de vijfsporenaanpak (zie p. 2 en 3). Dat betekent dat hij of zij niet alleen met de gepeste leerling spreekt, maar ook eventueel met andere betrokkenen, bijvoorbeeld de pester, de klas en/ of de ouders.
3. Mocht blijken dat de pestproblematiek niet voldoende opgelost kan worden, dan schaal de mentor op. Dat betekent dat de mentor samen met de mentorbegeleider een plan van aanpak maakt.
4. Van alle gesprekken en acties worden door de mentor aantekeningen gemaakt die opgeslagen worden in Magister.
  - 5A. De mentor checkt of de maatregelen die zijn genomen het gewenste effect opgeleverd hebben. Zo niet, dan treedt 5B in werking.
  - 5B. De mentor betreft de teamleider bij de besluitvorming over eventuele andere maatregelen, eventueel in samenspraak met de directie.

Het hierboven weergegeven actieplan is een algemene leidraad; per leerling wordt bekeken welke maatregelen het meest passend zijn.

Bijlage 1

Wat is pesten?

We spreken van pesten als dezelfde persoon regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Dit kan verbaal, fysiek of via social media plaatsvinden. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten. Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen van het Jac. P. Thijsse College en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Voor mentoren betekent dit dat ze groeps gesprekken houden, bespreken hoe de leerlingen met de groepsapp omgaan, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Tussen plagerij en pesten loopt een diffuse grens, die voor ieder persoonlijk verschillend is. Iedereen is gerechtigd zelf aan te geven wat hij als acceptabel beschouwt.

Cyberpesten:

Pesten via internet/ social media is moeilijk te controleren of te traceren. Het Jac. P. Thijsse College stelt zich het standpunt dat dit niet getolereerd wordt, ook al vindt dit niet plaats tijdens schooluren. De mentor bespreekt de do's en don'ts van internet en in een groepsapp. We proberen ouders en leerlingen zo goed mogelijk te informeren over veilig omgaan met internet.

In onderstaande opsomming staan voorbeelden die mogelijk als pesten beschouwd kunnen worden.

Met woorden:

- vernederen, belachelijk maken
- schelden, dreigen
- met bijnamen aanspreken
- digitaal pesten, bijvoorbeeld via mail of social media

Lichamelijk:

- trekken aan kleding, duwen en sjoeren
- schoppen, bijten, bespugen en slaan
- krabben en aan haren trekken
- wapens gebruiken

Achtervolgen:

- opjagen en achterna lopen
- in de val laten lopen, klem zetten of rijden
- opsluiten

Uitsluiting:

- doodzwijgen en negeren
- uitsluiten van feestjes
- niet meedoen bij groepsopdrachten

Stelen en vernielen:

- afpakken en/of stukmaken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen
- banden lek prikken, fiets beschadigen

Afpersing:

- dwingen om geld of spullen af te geven
- het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen
- via social media onder druk zetten

Rol antipestcoördinator

Algemene taken zoals aangegeven door het ministerie van OCW:

- Fungeren als aanspreekpunt voor ouders en leerlingen/belangenbehartiging in het kader van het antipestbeleid.
- Een actieve bijdrage leveren aan een sociaal veilig schoolklimaat door het geven van voorlichting en het organiseren van preventieve activiteiten.
- Fungeren als gesprekspartner en beleidsadviseur op het gebied van sociale veiligheid.
- Coördinatie van anti-pestbeleid van de school.

Bijlage 2

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties, waarin pesters de kans krijgen om een slachtoffer te pakken te nemen, dus in onveilige situaties.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis en op school niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst dat de ouders met het Jac. P. Thijsse College of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- het probleem lijkt onoplosbaar
- het idee dat het niet mag klikken

De ouders van leerlingen die gepest worden, kunnen er moeite mee hebben dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter, een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een (sociale vaardigheids-) training aan bijdragen.

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair, maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken. Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig, want het slachtoffer vraagt er in hun ogen immers om, om gepest te worden. Daarnaast hebben pesters soms ook een positieve blik op het gebruik van geweld.

Pesten kan een aantal oorzaken hebben:

- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol.
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas.
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; iemand is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is.
- Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau).
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid) of juist een te sterk gevoel voor autonomie.
- Een negatief zelfbeeld, weinig eigenwaarde.
- Een problematische thuissituatie, negatief voorbeeldgedrag van ouders/verzorgers.

De meelopers/ middengroep

Meelopers zijn omstanders die incidenteel actief of passief meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers/ de middengroep stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen. Het is belangrijk deze leerlingen tot helpers te maken.

Bijlage 3

Leidraad voor een gesprek met een leerling die gepest wordt

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

- Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:
  - Hoe communiceert de leerling met anderen?
  - Welke lichaamstaal speelt een rol?
  - Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
  - Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Alvorens er een gesprek met de pester wordt gehouden heeft degene die het gesprek aangaat zich er van overtuigd dat degene met wie het gesprek plaatsvindt inderdaad schuldig is aan het gemelde gedrag.

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- de leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan
- achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt

Confronteren

Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde.

Confronteren is:

- probleemgericht en richt zich op gedrag wat waar te nemen is.
Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.
- relatiegericht.
Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. Zeg nooit: Je bent heel gemeen. Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.
- specifiek blijven.
Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- veranderingsgericht.

Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.

Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Noem zo nodig de mogelijkheid om hulp van een counselor, via de mentor, aan te vragen (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt.

Bijlage 4

Pedagogisch klimaat / DEAL

Ieder jaar sluit het Jac. P. Thijsse College met leerlingen een DEAL, waarvan de letters staan voor: Dynamisch, Enthousiast, Aandachtig, Liefdevol. Deze DEAL is ieder jaar anders van inhoud, past bij de afdeling en leerjaar en beoogt dat leerlingen trots zijn op zichzelf, op hun prestaties, op hun school, dat zij respectvol met elkaar omgaan en dat zij een empathische houding ten aanzien van andere culturen en levenswijzen laten zien.

(Bron: site www.jpthijsse.nl/onderwijs - Schoolplan)